

Ombudsman je znepokojený změnami pravidel pro držitele dočasné ochrany. Desetitisíce lidí se od prvního července ocitnou v nejistotě

28.6.2023 - | Veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv na nepříznivé dopady nadcházejících změn upozornil v připomínkách k Lex Ukrajina IV a Lex Ukrajina V. Právě druhý z nich od začátku prázdnin změnil pravidla pro ubytování a sociální dávky.

„Obávám se, že nadcházející opatření budou mít neblahé důsledky pro desetitisíce lidí, kteří jsou už tak ve velmi vážné sociální situaci. Mnozí příchozí, přestože se snaží, si nejsou schopni vydělat dost na zaplacení základních potřeb. Pro ně by tu měl být, stejně jako pro české občany, podpůrný systém, který jim pomůže nepříznivé životní období překlenout,“ shrnul ombudsman Stanislav Křeček své obavy.

Podle ombudsmana mohlo problémům předejít včasné vpuštění držitelů dočasné ochrany do českého dávkového systému tak, jako to stát po roce pobytu umožňuje ostatním cizincům s jinými pobytovými oprávněními.

Ministr práce a sociálních věcí ale s ohledem na dopady státní rozpočet i na již tak přetížené úřady práce, které by sociální dávky vyřizovaly, o vpuštění do dávkového systému neuvažuje. *„Přestože chápu obavy pana ministra, domnívám se, že si i tak zaděláváme na vážné sociální i ekonomické problémy,“ míní ombudsman.*

Dospělým držitelům dočasné ochrany, kteří jsou v Česku déle než 150 dnů, se sníží humanitární dávka ze 4 860 korun na 3 130. Součástí humanitární dávky bude nově finanční podpora na bydlení. Lidé budou dostávat měsíčně buď 3 000 korun na osobu, pokud budou bydlet v bytě v evidenci Ministerstva práce a sociálních věcí, nebo 2 400 korun, budou-li bydlet jinde. *„To v mnoha případech nebude stačit, aby si lidé dokázali zajistit důstojné bydlení. A týká se to bohužel i těch, kteří pracují. Podle posledních průzkumů totiž většina příchozích pracovala za méně než 150 korun na hodinu,“ varuje ombudsman.*

Desetitisíce příchozích čeká od prvního července také vyjednávání o ceně za bydlení. Na státem hrazené ubytování totiž budou mít nárok pouze prvních 150 dnů od udělení dočasné ochrany. Pokud se s provozovatelem ubytování na ceně nedohodnou, budou si muset najít jiné bydlení. A to v situaci, kdy není dostatek volných bytů a bydlení v Česku, včetně toho na ubytovnách, je velmi nákladné.

Výjimku budou mít kromě nově příchozích z Ukrajiny také zranitelné osoby, jako jsou lidé s postižením, děti, těhotné, studenti nebo senioři a také ti, kteří pečují o dítě do šesti let nebo o člověka s postižením. To ale nepomůže ve chvíli, pokud si jejich blízcí nebudou moci stejné ubytování dovolit.

Úhrada nákladů na bydlení bude pro většinu držitelů dočasné ochrany problematická. Dosud dostával ubytovatel od státu 350 korun za osobu a noc, tedy až 10 850 korun měsíčně. Tolik většina lidí vůbec nezvládne zaplatit a bude se muset přestěhovat. Spolu s nimi se pak zpravidla budou

stěhovat i jejich rodinní příslušníci, kteří sice spadají do kategorie zranitelných osob, ale nechtějí nebo nemohou bydlet samostatně. Situaci s bydlením proto může akutně řešit i mnoho zranitelných osob. *„To zvyšuje riziko, že se celé rodiny mohou stát obětí vykořisťování. Stačí, aby lidé v zoufalé situaci přijali nabídku neoficiálního ubytování, které budu „splácet“ vlastní prací,“* zdůraznil ombudsman.

https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsman_je_znepokojeny_zmenami_pravidel_pro_drzitele_docasne_ochrany-desetitisice_lidi_se_od_prvniho_cervence_ocitnou_v_nejistote